

عنوان:

راهکارهای حقوقی و اجتماعی پیشگیری از وقوع طلاق

مؤلفین

الهام مرادی

(دانش آموخته کارشناسی ارشد حقوق خانواده دانشگاه آزاد اسلامی واحد دامغان)

دکتر علیرضا حسینی

(عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد دامغان)

(برگرفته شده از پایان نامه کارشناسی ارشد رشته حقوق خانواده)

سرشناسه	مراقی، الهام، ۱۳۷۱ -
عنوان و نام پدیدآور	راهکارهای حقوقی و اجتماعی پیشگیری از وقوع طلاق/مولفین الهام مراقی، علیرضا حسینی.
مشخصات نشر	تهران : سخنوران، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۱۰۸ ص.
شابک	978-600-455-735-1
وضعیت فهرست نویسی	فیها
پادداشت	کتابنامه.
موضوع	طلاق
موضوع	Divorce
موضوع	طلاق -- ایران
موضوع	Divorce -- Iran
موضوع	طلاق -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع	Divorce -- Religious aspects -- Islam
موضوع	طلاق -- جنبه‌های قرآنی
موضوع	Divorce -- Qur'anic teaching
شناسه افزوده	حسینی، علیرضا، ۱۳۴۷ -
رده بندی کنگره	H۷۲۱۹/م۲۳ ۱۳۹۷
رده بندی دیویی	۱۰۶/۸۹
شماره کتابشناسی ملی	۵۱۷۱۸۸۲

شماره تماس: ۰۲۱ ۶۹۱۶۳۷۱ - ۰۹۱۰۹۴۹۰۷۵۱

آدرس: کارگر شمالی، بعد از ادوارد براون، پلاک ۱۴۰۷، طبقه اول، انتشارات سخنوران

آدرس الکترونیکی: thesis.pub014@gmail.com

آدرس سایت: www.thesispublishation.com

راهکارهای حقوقی و اجتماعی پیشگیری از وقوع طلاق

مؤلف:	الهام مراقی، دکتر علیرضا حسینی
ناشر:	سخنوران
صفحه آرا و طراح جلد:	پیشگامان مدرسه
نوبت چاپ:	اول
سال چاپ:	۱۳۹۷
شمارگان:	جلد ۱۰۰۰
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۴۵۵-۷۳۵-۱
قیمت:	۳۲۰۰۰ تومان

(کتابخانه دیجیتال مجلس شورای اسلامی - کتابخانه دیجیتال مجلس شورای اسلامی)

فهرست مطالب

۹..... مقدمه

فصل اول: مبانی و تبارشناسی خانواده و طلاق

- ۱۱..... مبحث اول: معنای لغوی و اصطلاحی طلاق
- ۱۱..... گفتار اول: معنای نوین طلاق
- ۱۱..... گفتار دوم: معنای اصطلاحی طلاق
- ۱۲..... گفتار سوم: ویژگی‌های طلاق
- ۱۴..... مبحث دوم: تاریخچه‌ی طلاق در جوامع و ادیان مختلف
- ۱۵..... گفتار اول: طلاق در جوامع قبل از اسلام
- ۱۵..... بند اول: بابل
- ۱۵..... بند دوم: یونان باستان
- ۱۶..... بند سوم: مصر باستان
- ۱۶..... بند چهارم: ایران باستان
- ۱۷..... گفتار دوم: طلاق از دیدگاه ادیان و مذاهب
- ۱۷..... بند اول: طلاق در آیین یهود
- ۱۸..... بند دوم: طلاق در آیین مسیحیت
- ۲۰..... بند سوم: طلاق در آیین اسلام
- ۲۱..... مبحث سوم: آسیب شناسی طلاق
- ۲۴..... گفتار اول: مهم‌ترین پیامدهای طلاق
- ۲۷..... گفتار دوم: گزارشی از افزایش طلاق در کشور / مقایسه سال‌های ۹۵ و ۹۶
- ۲۹..... گفتار سوم: آثار طلاق بر روی فرزندان
- ۳۰..... مبحث چهارم: طلاق در اسلام

- گفتار اول: مبعوض بودن طلاق در اسلام ۳۰
- گفتار دوم: علت مشروعیت طلاق در دین اسلام ۳۲
- گفتار سوم: علل طلاق در کلام قرآن کریم ۳۳
- بند اول: عدم توجه یا کم توجهی به نیاز جنسی همسر ۳۳
- بند دوم: ضعف یا فقدان مبانی اعتقادی و مذهبی زن و شوهر ۳۴
- بند سوم: عدم شناخت متقابل جایگاه یکدیگر و وظایف خود نسبت به دیگری ۳۵
- بند چهارم: سوء خلق ۳۶
- بند پنجم: دنیاخواهی و دنیاگرایی ۳۷
- بند ششم: کراهت داشتن ۳۷

فصل دوم: عوامل اجتماعی و حقوقی مؤثر در افزایش طلاق

- عوامل اجتماعی و حقوقی مؤثر در افزایش طلاق ۳۹
- مبحث اول: عوامل اجتماعی مؤثر در افزایش طلاق ۳۹
- گفتار اول: تعلق شهری ۴۰
- گفتار دوم: زمینه قومی ۴۱
- گفتار سوم: سن ازدواج ۴۱
- گفتار چهارم: اشتغال زنان ۴۲
- گفتار پنجم: استقلال اقتصادی زن ۴۳
- گفتار ششم: وضع مالی والدین به عنوان حامیان صرق ۴۵
- گفتار هفتم: ناهماهنگی طبقاتی ۴۶
- گفتار هشتم: زیاد بودن مهر و انگیزه افراد از تمایل به افزایش مهر ۴۶
- مبحث دوم: عوامل حقوقی مؤثر در افزایش طلاق ۵۲
- گفتار اول: عدم اجرای صحیح نهاد داوری در طلاق ۵۲
- بند اول: داوری در قانون جدید حمایت خانواده ۵۲
- بند دوم: تحولات نهاد داوری در قوانین خانواده ۵۶
- بند سوم: مبانی داوری در طلاق ۵۷
- گفتار دوم: ترک انفاق ۶۰
- بند اول: نفقه در لغت ۶۰
- بند دوم: نفقه در فقه ۶۱
- بند سوم: نفقه در قانون جدید حمایت خانواده ۶۳

بند چهارم: ارتباط نفقه با طلاق و تمکین.....	۶۵
بند پنجم: عدم اتفاق در حقوق ایران و فقه امامیه.....	۶۷
گفتار سوم: عدم توان پرداخت مهریه.....	۷۰

فصل سوم: پیشگیری از طلاق

مبحث اول: بازدارنده‌های اجتماعی.....	۷۵
گفتار اول: دینداری و عرفی شدن.....	۷۵
گفتار دوم: الگوگیری از دیگران (سابقه طلاق در خانواده).....	۷۶
گفتار سوم: تعلق خانوادگی (تعدد فرزندان).....	۷۷
گفتار چهارم: الزامات نقش‌های سنتی.....	۷۷
مبحث دوم: ردارنده‌های حقوقی.....	۷۸
گفتار اول: پدیده طلاق در ایران و سابقه قوانین.....	۷۸
گفتار دوم: پیشگیری از طلاق در قانون حمایت از خانواده مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱.....	۸۰
بند اول: ابلاغ از طریق پست به همسر و.....	۸۱
بند دوم: تجدید جلسات جهت ابراز فرصت سازش.....	۸۱
بند سوم: تأسیس مراکز مشاوره.....	۸۲
بند چهارم: ارجاع به داوری.....	۸۳
گفتار سوم: اجرای صحیح نهاد داوری.....	۸۴
بند اول: عدم انحصار داوری به دعوای طلاق.....	۸۴
بند دوم: لزوم ارجاع دعوای طلاق به داوری.....	۸۵
بند سوم: رعایت زمان مناسب در ارجاع به داوری.....	۸۷
بند چهارم: نمونه‌ای از رأی دادگاهها در خصوص داوری در طلاق.....	۸۸
گفتار چهارم: بازنگری در تعیین مجازات ترک اتفاق.....	۹۰
گفتار پنجم: سامان دهی پرداخت مهریه.....	۹۲
نتیجه گیری.....	۹۵
پیشنهادهای.....	۹۸
منابع.....	۱۰۳

مقدمه

نقش خانواده به عنوان کوچکترین واحد اجتماعی با کارکردهای مختلف آن، می‌تواند از جنبه‌های مختلف از جمله ایجاد کانون آرامش و رشد و تعالی اعضای خانواده بسیار مهم و تأثیر گذار باشد. از جمله وجوه پدید آمده از درون این نهاد اجتماعی، بروز آسیبی تحت عنوان «طلاق» است که آثار مخرب آن در ابعاد اجتماعی، فوق العاده زیاد بوده و موجب ایجاد ناهنجاری‌های اجتماعی بسیاری می‌شود.

باتوجه به اینکه نهاد خانواده در کشور ما همواره از استحکام و غنای خاصی برخوردار بوده است و بیشتر مسائل فرهنگی و اجتماعی در کانون خانواده شکل می‌گیرد، از این رو، پژوهش در این زمینه هم می‌تواند روشنگر برخی ویژگی‌های اجتماعی و فرهنگی جامعه باشد و هم به شناخت و برنامه ریزی در جهت حفظ، ثبات و استحکام خانواده یاری رساند. با توجه به نقش مهم خانواده در جامعه، از هم دست‌گیری خانواده عموماً با عوارض نامطلوبی همراه بوده و در هر جامعه همواره سازوکارهایی جهت استحکام خانواده وجود دارد.

پیشگیری از وقوع طلاق با توجه به آثار بسیار مخرب آن بر حوزهای مختلف فردی و اجتماعی، در دستور کار دولت‌ها و کشورهای مختلف قرار گرفته است. در ایران نیز قانونگذار قدم‌هایی در این زمینه برداشته و تحقق طلاق را از حالت بسیط آن که صرفاً یک ایقاع در دست مرد بوده به انجام یک روند دارای تشریفات خاص در نظام حقوق خانواده تبدیل نموده است. قبل از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی و پس از آن تحولات گوناگونی در این زمینه بروز کرده است. از آنجا که قانون حمایت خانواده، مصوب ۱۳۹۶/۱۲/۱ آخرین قانون موجود در ایران، برای حمایت هر چه بیشتر از خانواده‌های ایرانی می‌باشد، لذا این نوشتار در یک

گفتار، به بررسی قانون حمایت خانواده در جهت پیشگیری از طلاق پرداخته و در مرحله اجرای طلاق، خلاءهای موجود را تبیین نموده است.

با توجه به پذیرش قاعده کلی علیت، طلاق، نیز به عنوان یک پدیده‌ی اجتماعی، علل و عواملی دارد که باید آنها را شناخت و متقابلاً راهکارهایی برای حل آنها ارائه داد. در این پژوهش که راهکارهای اجتماعی و حقوقی برای پیشگیری از طلاق بررسی می‌گردد تلاش می‌شود علل اجتماعی نیز شناسایی و راه حل مقابله با آن ارائه گردد. مثلاً یکی از علل اجتماع دخالت اطرافیان در زندگی مشترک زوجین است. حال باید دید که راه حل مقابله با این مشکل چیست؟ به نظر می‌رسد منعکس کردن آثار سوء طلاق و بازخوردهای اجتماعی آن در رسانه‌ها، ایجاد کلاسهای آموزشی برای زوجین و اجباری کردن شرکت آنها قبل از انعقاد عقد نکاح می‌تواند صورتی مؤثر باشد، سپس علل حقوقی و راهکارهای آن بررسی می‌شود. مثلاً از جمله علل حقوقی می‌توان به مسأله مهریه، که در حین نکاح، توافق بر آن صورت می‌گیرد و افزایش زندانیان ناشی از عدم پرداخت مهریه و عدم تصویب قانون مناسب در این زمینه اشاره نمود و بررسی می‌شود که وجود مهریه‌های نامتناسب باتوان مالی افراد به منفعت زوجین و در جهت استحکام بنیان خانواده است یا خیر؟ یکی دیگر از مسائل مهم، جایگاه نهاد داور در قانون سابق و قانون جدید حمایت خانواده می‌باشد. که در این پژوهش جوانب امر بررسی و در نهایت راهکارهایی در جهت ثبات قانون خانواده که مقدمه‌ای برای حفظ و تعالی جامعه است ارائه خواهد گردید.